

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

§. I. Quid, Quotuplex sit Bellum, & An licitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

QUESTIO V.

De Bello.

S. I.

Quid, Quotplex sit Bellum, & an licitum?

41. Quid Bellum, (sic dictum per antiphrasim, quasi minime bellum, aut per se pulchrum: seu à belluis, quatenus belluarum more se mutuo laniatu homines interimunt) est discordia hostium vi & armis invicem nocentium, seu nocere profitentium. Et in actu vel secundo est ipse armorum conflictus. Differt à Seditione & Rixa, quod bellum sit inter duos Principes supremos vel republicas: Seditio fit inter subditos & Principem, vel inter cives & republicam: Rixa verò fit inter privatos & paucos.

42. Bellum, aliud offensivum (quod etiam aggressivum, & vindicativum appellatur) quod suscipitur pro satisfactione & vindicta injuriæ illatæ: Aliud defensivum, quo quis se tuetur contra aggressorem.

43. Bellum porro semper esse illicitum dixerunt Manichæi apud Augustinum l. 22. contra Faustum cap. 74. Erasmus quoque, tum alibi, tum in Annot. ad c. 3. & 22. Luca censet esse illicitum in lege gratiæ, etsi Judæis à Deo permixtum. Cui consensit Anabaptista Lutherus denique inter alia paradoxa asseruit illicitum esse bellum, non quidem universim, sed Christianorum contra Turcas, ut patet ex Artic. 34. damnato in Bulla Leonis X. Et si more solito sibi non constans lib. de P'statione Saxonia planè contrarium scribat.

44. Verum ex natura rei licitum esse bellum, modò debitis conditionibus (ad quibus postea) vestiatur, nec solum Judæis, sed etiam Christianis esse concessum, est de fide. Nam ante legem scriptam Abraham bellum gessit, & partà victorià benedictionem à Melchisedech accepit Gen. 14. In lege scripta Deus varia bella etiam præcipit, contra Madianitas Numer. 25. Contra Amalécitas Exodi. 17. & 1. Reg. 15. Contra alias Gentes Numer. 21. Deuteron. 3. & aliis locis Librorum Josue, Judicum, Regum, Paralipomenon. Quin & ipse Apostolus ad Hebr. 11. laudat Gedeonem, Barac, Sampsonem & alios, qui per fidem vicerunt regna; fortes facti sunt in bello, castra vicerunt exteriorum.

45. In Evangelio Luca 3. Joannes Baptista instante jam prædicatione Christi, & Hermeæ Sum. Theol. Pars III.

viam ad illam parans, dum rogaretur à militibus, quid facerent, ut fugere possent à ventura ira, dixit illis: Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis: & contenti estote stipendiis vestris. Nam certè si Christiana disciplina (ut utar verbis Augustini Epist. 5.) omnia bella culparet; hoc potius militibus consilium salutis perentibus in Evangelio diceretur; ut abjicerent arma, scq; omni militia subtraherent. Et post: Quibus propriis stipendium sufficere debere præcepit, militare utique non prohibuit. Similia repetit Epist. 205. Vide etiam lib. 22. contra Faustum c. 74. Ex eodem etiam loco arguit Bernardus Serm. ad milites templi c. 3.

46. Urget etiam Augustinus Epist. 205. quod Centurionis illius, qui Matth. 8. dicebat se habere sub se milites, fidem laudavit Christus, non militiæ desertionem præcepit. Quamquam Arriaga d. 48. sect. 1. num. 2. hanc probationem ut non efficacem rejiciat. Alter etiam Centurio, qui tamquam vir justus & timens Deum; ac visione Angeli dignatus fuit Act. 10. viam salutis à Petro edoctus, & Spiritu sancto repletus, non legitur accepisse præceptum militiam deserendi. Denique sufficit ad hoc quod nusquam in novo Testamento bellum legitimis conditionibus vestitum legatur prohibitum.

47. Consensus Patrum videri potest apud Bellarminum lib. 3. de Laicis cap. 14. Perpetuus idem fuit sensus Ecclesiæ: nam etiam tempore Gentilium Imperatorum plurimi Christiani (è quorum numero non pauci Martyres) militarunt, nunquam ideo reprehensi. Ecclesia quoque Christianos Principes sæpè excitavit ad bellum Saracenis seu Turcis inferendum; prout fecit Urbanus II. Paschalis II. Eugenius III. & alii Pontifices. Nec non Concilia, etiam generalia Lateranense, Lugdunense, Viennense &c. idque propositis magnis indulgentiis Extant etiam in Historiis monumenta insignium & portentosarum victoriarum singulari Dei auxilio, nec sine miraculo ab hostibus Ecclesiæ reportatarum.

48. Ratione idem patet, quantum ad bellum defensivum; quia cuilibet, etiam privato, jure naturæ fas est vim vi repellere, & à se injuriam defensione necessarià propulsare; quantum magis reipublicæ? Estque id planè necessarium ad conservationem reipublicæ, ut non minus extraneos, quam internos hostes, possit à se suisque arcere; quorum utique defensio etiam ex officio incumbit reipublicæ, ejusve rectoribus. Idem probatur de bello offensivo: ejus enim gerendi facultas etiam est necessaria conservationi reipublicæ; quæ alioquin citra remedium ullum remaneret in materia reparationis damnorum seu injuriarum ab extraneis, præsertim superiorum terrenum

41.

Qui diffinatur à seditione & Rixa.

Aliud offensivum, aliud defensivum.

42. Illicitum esse bellum, qui & quomodo dixerint.

43. Licitum aliquando esse fides docet. Patet ex lege naturæ.

In Scriptis.

44. Ex monito Joannis Baptista.

45. Ex aliis locis novi Testamenti.

46. Ex consensu Patrum & sensu ac praxi Ecclesiæ.

47. Denique ex ratione.

num non habentibus, illatarum. Sicque
 esset peioris conditionis, quam privati,
 quibus adversus familia incommoda pro-
 vulum est de ordinario remedio justitiæ
 publicæ, ad quam possunt per se loquendo
 refugere. Nec aliàs esse poterit injuriarum
 terminus, neque prospici in necessitatibus
 reipublicæ, si hoc freno hostiles & extra-
 nei injuriatores (qui quodammodo inju-
 rias continuare censentur, quamdiu debi-
 tam satisfactionem exhibere detrectat) non
 possent compelli. Immo indemnitàtem
 sibi commissorum promovere incumbit
 reipublicæ ejusve rectoribus ex officio.

48.
 Nonnulla
 Scripturæ
 Loca oppo-
 nuntur ac
 dissolvun-
 tur.

Objici I. solent variæ Scripturæ; quæ
 tamen vel continent solum consilium pa-
 tientia perfectioris, vel prohibent vindi-
 ctam privatam, non autem usum gladii
 ad defensionem, aut justam vindictam in-
 ferendam à publica potestate. *Et*ud autem
Isaia 2. Nec exercebuntur ultra ad prælum;
 de tempore Natalis Christi, qui toto or-
 be in pace (quæ satis diuturna fuit) com-
 posito venit, intelligit *Hieronymus* & alii.
 Quidam, alios sensus adhibent: quorum
 nullus faveat adversariis. Et planè cum *Isaias*
 non reprobet aut prohibeat ibi bellum, &
 solum prædicat illud non futurum tempo-
 re Christi aut novæ legis, potius inde vi-
 deretur posse etiam contra Adversarios ar-
 gui, Christum aut tempus legis novæ non-
 dum advenisse.

49.
 Loca Pa-
 trum expli-
 cantur.

Objiciuntur II. varia loca Patrum: quæ
 dissolvit *Bellarminus sup.* vel enim dant
 consilium, vel agunt de militia, cui jun-
 cta sunt pericula gravia peccandi contra
 mores, aut etiam fidei professionem, si-
 gnanter sub ducibus infidelibus, vel de ijs,
 qui ratione publicæ pœnitentiæ impedi-
 ebantur. De quibus solet explicari *Leo Pa-
 pa Epist. 92. cap. 10.*

50.
 Specialiter
 dictum S.
 Martini ad
 Julianum
 Apostatam.

Solum est observandum circa dictum
S. Martini ad Julianum (teste *Severo Sul-
 pitio cap. 3. vita*) *Christi ego miles sum, pu-
 gnare mihi non licet;* quod non velit mili-
 tiam titulo præcisè Christianismi sibi illi-
 citam (jam enim biennio fere à suscepto
 baptismo militaverat teste *Sulpitio c. 2. vi-
 ta*) sed titulo poti, propositæque vitæ
 Monachalis suscipiendæ. Vel certè non si-
 gnificat esse strictè illicitam, sed indeco-
 ram militiam sub tam impio apostata. Vel
 denique exordium vitæ est vitio Librario-
 rum depravatum, juxta *Baronium ad an-
 num 351.* ut non titulo Christianismi,
 sed tempore ordinarii completi petierit
 absolvi, velut qui 24. stipendia meruerat,
 & cum dimissus fuit à militia annum æ-
 tatis quadagesimum attigerat. Vide *Baro-
 nium.*

51.
 Explicatur
 Canon Con-
 cillii Niceni.

Objicitur III. Canon 11. aliàs 12. Con-
 cillii Niceni, quo indicitur pœnitentia de-
 cennii redeuntibus ad militiam. Resp. ser-
 monem esse de ijs, qui sub tyrannide
 Gentilium Imperatorum, signanter pro-
Herinex Sum. Theol. Pars III.

ximè præcedenti *Cicini* jussi balteum mi-
 litare (quod honori dæcebatur, depone-
 re, aut idololatriam committere, militia
 se abdicaverant, & tamen eandem postea
 gloriam tam abnegatione saltem implicita
 fidei ambiebant.

Objiciuntur IV. generalia bellorum in-
 commoda. Sed Respondeo ea efficere, ut
 non facillè bellum sit assumendum, sæpe-
 que sit illicitum, quando non speratur fru-
 ctus prævalens, saltem attentis consequen-
 tijs; non autem probari inde, quod ob
 ejusmodi incommoda per accidens sub-
 sequentia bellum sit ex natura rei & per se
 illicitum. Bellorum incommoda brevissimè
 perstringit *Dambouderius Rerum Criminal.
 præf. c. 82.* in principio, & qualiter con-
 fecto bello perleverent, rectè ostendit *cap.
 151. num. 22.*

52.
 Solvitur
 objectio de
 sumpta ex
 belli incom-
 modis.

Objicitur V. *Luthero*, quod per Tur-
 cam Deus castiget peccata Christianorum,
 cui proinde nequit resisti. Resp. etiam per
 pestem & morbos & famem & alia bella
 punire Deum peccata nostra, & tamen li-
 citum, immo debitum est hujusmodi effe-
 ctus fugere, ac eisdem per medicinas, &
 cibi procuracionem, ac defensionem con-
 tra aliorum hostium incursum obviare. Per-
 mittit itaque Deus malam voluntatem Tur-
 carum, volens etiam, tum ut nos emende-
 mus, tum ut nos opponamus. Aliàs sanè
 Turca dudum terram Europam absorbuisset.
 Adhuc nihilominus locus est terrori & pu-
 nitioni atque afflictioni, & consequenter de-
 bet esse locus emendationi, non obstante
 resistentiâ,

53.
 Argumen-
 tum Luth-
 eri de bello
 contra Tur-
 cas dissol-
 vitur.

§. II.

*Quæ sint Conditiones justitiae
 liciti Belli?*

TRES conditiones legitimi belli alle-
 gantur à Theologis & Jurisperitis
 communiter, nimirum auctoritas legitima
 in indicente, justa causa, & recta intentio.
 Cui additur à nonnullis, bonus in beso
 servando modus. Qui tamen ad ipsum
 belli progressum spectat, & §. seq. exami-
 nabuntur.

54.
 Tres liciti
 belli condi-
 tiones ag-
 gnantur.

Auctoritas indicendi bellum est, pœnes
 Rempublicam supremam, ejusve (si ha-
 beat principem; prout habent Regna Hil-
 pania, Gallia &c. Ducatus Brabantia,
 Geldria &c. non habent autem respublicæ
 liberæ. v.g. Venetorum, Genuesium
 &c. Idem insinuat. *Augustinus l. 22. contra
 Faustum cap. 475.* dicens: *Ordg. ille natura-
 lis mortalium paci accommodatus hoc poscit,
 ut suscipiendi belli auctoritas atque consilium
 panes principem sit.*

Auctoritas
 bellum in-
 dicendi est
 panes su-
 premam
 rempubli-
 cam seu
 principem.

Ratio est: quia privati & Magistra-
 tus inferiores habent superiorem, ad
 quem lege ordinariâ confugere, & à quo
 injuriarum ac damnorum reparacionem
 petere